

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Konsolidovaný legislativní dokument

17.4.2014

EP-PE_TC1-COD(2013)0185

*****I**

POSTOJ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

přijatý v prvním čtení dne 17. dubna 2014 k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/.../EU o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (EP-PE_TC1-COD(2013)0185)

PE 514.527

CS

Jednotná v rozmanitosti

CS

POSTOJ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

přijatý v prvním čtení dne 17. dubna 2014

k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/.../EU o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 103 a 114 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním *parlamentům*,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹,

v souladu s řádným legislativním postupem²,

¹ Úř. věst. C 67, 6.3.2014, s. 83.

² Postoj Evropského parlamentu ze dne 17. dubna 2014.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Články 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „*Smlouva o fungování EU*“) jsou součástí veřejného pořádku a ***měly by*** být účinně uplatňovány v celé Unii, aby bylo zajištěno, že není narušena hospodářská soutěž na vnitřním trhu.
- (2) Veřejnoprávní prosazování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU provádí Komise, přičemž využívá pravomoci stanovené v nařízení Rady (ES) č. 1/2003¹. ***Vstupem Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 se články 81 a 82 Smlouvy o založení Evropského společenství staly články 101 a 102 Smlouvy o fungování EU a zůstaly v zásadě totožné.*** Veřejnoprávní prosazování provádějí rovněž vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž, které mohou vydávat rozhodnutí uvedená v článku 5 nařízení (ES) č. 1/2003. ***V souladu s uvedeným nařízením by členské státy měly určit správní orgány a soudy, které mají uplatňovat články 101 a 102 Smlouvy o fungování EU ve veřejném zájmu a vykonávat jednotlivé úkoly svěřené uvedeným nařízením orgánům pro hospodářskou soutěž.***

¹ ***Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy o založení Evropského společenství (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1)***

- (3) Články 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU* mají přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci a zakládají práva a povinnosti jednotlivců, jež musí vnitrostátní soudy uplatňovat. Vnitrostátní soudy proto hrají při uplatňování pravidel hospodářské soutěže stejně důležitou úlohu (soukromoprávní prosazování). Při rozhodování o sporech mezi soukromými osobami chrání soudy subjektivní práva přiznaná právem Unie, například přiznáním odškodnění osobám poškozeným protiprávním jednáním. Aby byly článků 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU*, a zejména zákazy, které jsou v nich obsaženy, účinně uplatňování je nezbytné, aby mohl kdokoli, ať už jednotlivec, včetně spotřebitelů a podniků, nebo orgán veřejné moci, požadovat u vnitrostátních soudů náhradu škody způsobené porušením těchto ustanovení. Toto právo na odškodnění vyplývající z práva Unie se vztahuje rovněž na **porušení** článků 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU* veřejnými podniky nebo podniky, kterým členské státy přiznaly zvláštní nebo výlučná práva ve smyslu článku 106 *Smlouvy o fungování EU*.

- (4) ***Z práva Unie*** vyplývající právo na náhradu škody ***způsobené porušením unijních a vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži*** vyžaduje, aby měly všechny členské státy procesní pravidla, která zajišťují účinný výkon tohoto práva. Potřeba účinných nápravných procesních opatření vyplývá rovněž z práva na účinnou právní ochranu, které je stanoveno v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci Smlouvy o Evropské unii (***dále jen „Smlouva o EU“***) a v čl. 47 prvním pododstavci Listiny základních práv Evropské unie (***dále jen „Listina“***) a ***v oblastech upravených právem Unie by měly členské státy zajistit účinnou právní ochranu.***
- (5) ***Žaloby o náhradu škody jsou pouze jedním prvkem účinného systému soukromoprávního prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži v případech porušení a jsou doplněny alternativními způsoby nápravy, k nimž patří například smírné řešení sporů nebo rozhodnutí orgánů veřejné moci v rámci veřejnoprávního prosazování práva, jež strany motivují k odškodnění..***
- (6) K zajištění účinného soukromoprávního prosazování ***žalob podle občanského práva a účinného veřejnoprávního prosazování ze strany orgánů pro hospodářskou soutěž musí docházet k vzájemnému působení obou nástrojů, aby byla zajištěna maximální účinnost*** pravidel hospodářské soutěže. Je nutné ***jednotně*** upravit způsob, jakým jsou obě formy prosazování koordinovány, například co se týče přístupu k dokumentům, které mají k dispozici orgány pro hospodářskou soutěž. Tato koordinace na úrovni Unie zamezí rovněž rozdílům v použitelných pravidlech, které by mohly ohrozit řádné fungování vnitřního trhu.

- (7) Podle čl. 26 odst. 2 *Smlouvy o fungování EU* zahrnuje vnitřní trh prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Mezi pravidly členských států, která upravují žaloby o náhradu škody způsobené porušením vnitrostátních právních předpisů nebo právních předpisů Unie o hospodářské soutěži, existují významné rozdíly. Tyto rozdíly vedou k nejistotě, pokud jde o podmínky, za nichž mohou poškozené strany uplatnit právo na odškodnění, které jim přiznává *Smlouva o fungování EU*, a nepříznivě ovlivňují skutečné uplatňování tohoto práva. Jelikož si poškozené strany jako místně příslušný stát pro řízení o náhradě škody často volí členský stát, v němž jsou usazeny, mohou mít rozdíly mezi vnitrostátními pravidly za následek nerovné podmínky, pokud jde o náhradu škody, a mohou nepříznivě ovlivnit hospodářskou soutěž na trzích, na nichž působí jak poškozené strany, tak i protiprávně jednající podniky.
- (8) Na podniky, které jsou usazeny a působí v různých členských státech, se vztahují různá procesní pravidla, jež významně ovlivňují rozsah, v jakém mohou být považovány za odpovědné za porušení právních předpisů o hospodářské soutěži. Toto nerovné prosazování práva ■ na odškodnění *vyplývajícího z práva Unie* může vést nejen ke konkurenční výhodě některých podniků, které *porušily* článek 101 nebo 102 *Smlouvy o fungování EU*, ale může i odrazovat od výkonu práva usazování a volného pohybu zboží nebo služeb v členských státech, v nichž je právo na odškodnění prosazováno účinněji. *Jelikož* rozdíly v režimech odpovědnosti, které platí v jednotlivých členských státech, mohou nepříznivě ovlivnit hospodářskou soutěž i řádné fungování vnitřního trhu, *je vhodné, aby měla tato směrnice dvojí právní základ, a sice článek 103 a článek 114 Smlouvy o fungování EU.*

- (9) *S ohledem na skutečnost, že rozsáhlé porušování právních předpisů o hospodářské soutěži má často přeshraniční prvky*, je proto nutné zajistit rovnější podmínky pro podniky, které působí na vnitřním trhu, a zlepšit podmínky, za nichž mohou spotřebitelé uplatňovat práva v rámci vnitřního trhu. Je vhodné zvýšit právní jistotu a snížit rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o vnitrostátní pravidla upravující žaloby o náhradu škody způsobené porušením unijních právních předpisů o hospodářské soutěži a vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži, pokud jsou tyto vnitrostátní předpisy uplatňovány souběžně s unijními právními předpisy o hospodářské soutěži. Sbližování těchto pravidel rovněž pomůže zamezit vzniku ještě větších rozdílů mezi pravidly členských států, která upravují žaloby o náhradu škody ve věcech týkajících se hospodářské soutěže.

- (10) V čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 je stanoveno, že „pokud orgány pro hospodářskou soutěž členských států nebo vnitrostátní soudy použijí vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. [101 odst. 1 *Smlouvy o fungování EU*], které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy ve smyslu uvedeného ustanovení, použijí také článek [101 *Smlouvy o fungování EU*] na takové dohody rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě. Pokud orgány pro hospodářskou soutěž členských států nebo vnitrostátní soudy použijí vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži na zneužití zakázané článkem [102 *Smlouvy o fungování EU*], použijí také článek [102 *Smlouvy o fungování EU*].“ V zájmu řádného fungování vnitřního trhu a větší právní jistoty a rovnějších podmínek pro podniky a spotřebitele je vhodné, aby se oblast působnosti této směrnice vztahovala na žaloby o náhradu škody způsobené porušením vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži, pokud jsou tyto předpisy použity podle čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003. Uplatňování odlišných pravidel týkajících se občanskoprávní odpovědnosti za porušení článků 101 nebo 102 *Smlouvy o fungování EU* a za porušení pravidel vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži, která musí být použita v téže věci a souběžně s právními předpisy Unie o hospodářské soutěži, by jinak nepříznivě ovlivnila postavení žalobců ve stejném řízení a rozsah jejich nároků a představovala by překážku řádného fungování vnitřního trhu. ***Touto směrnicí by neměly být dotčeny žaloby o náhradu škody za porušení vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži, která neovlivňují obchod mezi členskými státy ve smyslu článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU.***

- (11) Při neexistenci právních předpisů Unie se žaloby o náhradu škody řídí vnitrostátními pravidly a postupy členských států. ***Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále jen "Soudní dvůr") má každý právo požadovat náhradu vzniklé škody, existuje-li příčinná souvislost mezi škodou a porušením právních předpisů o hospodářské soutěži.*** Všechna vnitrostátní pravidla upravující výkon práva na odškodnění vyplývající z porušení článku 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU, včetně pravidel týkajících se aspektů, jimiž se tato směrnice nezabývá, jako je pojem příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a škodou, musí být v souladu se zásadou efektivity a rovnocennosti. To znamená, že ***by tato pravidla neměla*** být formulována nebo uplatňována způsobem, který nadměrně ztěžuje či prakticky znemožňuje výkon práva na odškodnění, které je zaručeno ve Smlouvě o fungování EU, či být formulována nebo uplatňována méně příznivým způsobem než pravidla, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu. ***Pokud členské státy ve vnitrostátním právu stanoví pro náhradu škody jiné podmínky, jako například přičitatelnost, přiměřenost nebo zavinění, měly by mít možnost tyto podmínky i nadále uplatňovat, pokud jsou v souladu s judikaturou Soudního dvora, zásadami efektivity a rovnocennosti a touto směrnicí.***

- (12) Tato směrnice potvrzuje *acquis communautaire* týkající se práva na náhradu škody způsobené porušením unijních právních předpisů o hospodářské soutěži, zejména pokud jde o aktivní legitimaci a vymezení škody, jak je vymezeno v judikatuře Soudního dvora, a nepředjímá případný další vývoj tohoto *acquis*. Každá osoba, které byla protiprávním jednáním způsobena škoda, může požadovat náhradu skutečné škody (*damnum emergens*), ušlého zisku (*lucrum cessans*) **zvýšenou o úroky, a to bez ohledu na to, zda vnitrostátní právo tyto kategorie vymezuje samostatně nebo v kombinaci. Úhrada úroku je zásadní součástí náhrady škody, jež má vzniklou škodu napravit s ohledem na plynutí času, a měla by se vztahovat na dobu od okamžiku vzniku škody do okamžiku zaplacení odškodnění** ■ , **aniž je dotčena skutečnost, zda vnitrostátní právo tento úrok označuje jako kompenzační úrok či úrok z prodlení, a zda je plynutí času chápáno jako samostatná kategorie (úrok) nebo jako součást skutečné škody nebo ušlého zisku. Stanovení pravidel, jež mají být za tímto účelem uplatňována, je na členských státech.**

- (13) Právo ***na náhradu škody*** je přiznáno všem fyzickým nebo právnickým osobám, ať již spotřebitelům, podnikům nebo orgánům veřejné moci, bez ohledu na existenci přímého smluvního vztahu s protiprávně jednajícím podnikem a bez ohledu na skutečnost, zda protiprávní jednání předtím zjistil orgán pro hospodářskou soutěž. Tato směrnice by neměla vyžadovat, aby členské státy pro účely prosazování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU zavedly mechanismy kolektivního odškodňování. ***Aniž je dotčena náhrada škody za ztrátu příležitosti, neměla by náhrada škody v plné výši podle této směrnice vést k nadměrnému odškodnění, ať již prostřednictvím odškodnění s represivní funkcí, vícenásobné či jiné náhrady škody.***
- (14) Žaloby o náhradu škody způsobené porušením vnitrostátních právních předpisů nebo právních předpisů Unie o hospodářské soutěži obvykle vyžadují složitý rozbor skutkového stavu a ekonomickou analýzu. Důkazy potřebné k prokázání nároku na náhradu škody má často výhradně žalovaný nebo třetí strany a žalobce o nich není dostatečně informován, nebo k nim nemá přístup. V takové situaci mohou přísné právní požadavky na to, aby žalobci na počátku řízení podrobně uvedli veškeré skutečnosti svého případu a předložili přesně stanovené podpůrné důkazy, nepřiměřeně omezit účinný výkon práva na náhradu škody, které je zaručeno ve Smlouvě o fungování EU.

- (15) Důkazy jsou v řízeních o žalobách o náhradu škody způsobené porušením unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži důležitým prvkem. Jelikož se však soudní spory týkající se porušení právních předpisů o hospodářské soutěži vyznačují asymetrií informací, je vhodné zajistit, aby **žalobci** měli právo na zpřístupnění důkazů, které jsou relevantní pro jejich nárok, aniž by museli jednotlivé důkazy upřesnit. V zájmu zajištění rovnosti zbraní by tyto prostředky měly být k dispozici rovněž žalovaným stranám v řízeních o náhradě škody, aby mohly požádat o zpřístupnění důkazů těmito **žalobci**. Vnitrostátní soud by však měl mít také možnost nařídít zpřístupnění důkazů třetím stranám, **včetně orgánů veřejné moci**. Pokud chce vnitrostátní soud nařídít zpřístupnění důkazů Komisi, použije se s ohledem na žádosti o informace zásada loajální spolupráce mezi Uníí a členskými státy, obsažená v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o EU, a čl. 15 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003. ***Nařídí-li vnitrostátní soudy, aby důkazy zpřístupnily orgány veřejné moci, použijí se zásady právní a správní spolupráce podle unijního nebo vnitrostátního práva .***

- (16) Vnitrostátní *soudy* by měly mít ***možnost nařídít, aby*** pod jejich přísnou kontrolou, zejména pokud jde o nezbytnost a přiměřenost opatření k zpřístupnění důkazů, ***byly na žádost některé ze stran zpřístupněny jednotlivé důkazy nebo jejich kategorie.*** Z požadavku na přiměřenost vyplývá, že zpřístupnění lze nařídít pouze tehdy, pokud ***žalobce*** na základě obvykle dostupných skutečností věrohodně prokázal, že ***mu*** žalovaný způsobil škodu. ***V případě žádosti o zpřístupnění určité kategorie důkazů by tato kategorie měla být vymezena například jejich společnými charakteristikami, jako jsou povaha, předmět nebo obsah dokumentů, o jejichž zpřístupnění je žádáno, doba, v níž byly vydány, či jinými kritérii, a to za podmínky, že důkazy spadající do této kategorie jsou relevantní ve smyslu této směrnice. Tyto kategorie by měly být vymezeny co nejpřesněji a nejúžeji na základě přiměřeně dostupných skutečností.***

- (17) Pokud soud v jednom členském státě požádá příslušný soud jiného členského státu o provedení dokazování, nebo aby směl provést dokazování přímo v jiném členském státě, použijí se ustanovení nařízení Rady (ES) č. 1206/2001¹.
- (18) Ačkoli by v řízeních o náhradě škody měly být v zásadě dostupné příslušné důkazy obsahující obchodní tajemství či jiné důvěrné informace, tyto důvěrné informace musí být náležitě chráněny. Vnitrostátní soudy by proto měly mít k dispozici celou škálu opatření k ochraně těchto důvěrných informací před zpřístupněním během řízení. K těmto opatřením může patřit možnost *odstranit citlivé pasáže v dokumentech, vést neveřejná* jednání, omezit okruh osob, které mohou důkazy vidět, a pověřit odborníky, aby vypracovali shrnutí informací v souhrnné či jinak nedůvěrné podobě. Opatření chránící obchodní tajemství a jiné důvěrné informace by *nicméně* neměla bránit uplatnění práva na odškodnění.

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 1).

- (19) Touto směrnicí není dotčena možnost podávat podle vnitrostátního práva opravné prostředky proti rozhodnutím o zpřístupnění důkazů, ani podmínky pro podávání těchto opravných prostředků.
- (20) *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001¹ upravuje přístup veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise a jeho účelem je přiznat veřejnosti v co nejvyšší možné míře právo na přístup k dokumentům těchto orgánů. Toto právo však podléhá určitým omezením z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu. Je zřejmé, že režim výjimek stanovený v článku 4 uvedeného nařízení je založen na vyvážení protichůdných zájmů v určité situaci, tedy na jedné straně zájmů, jimž by zpřístupnění dotčených dokumentů bylo ku prospěchu, a na straně druhé zájmů, jež by toto zpřístupnění ohrozilo. Uvedená pravidla a postupy podle nařízení (ES) č. 1049/2001 by touto směrnicí neměly být dotčeny.*
- (21) Účinné a jednotné uplatňování článků 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU* ze strany Komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž vyžaduje společný přístup v celé Unii, pokud jde o zpřístupňování důkazů, *kteří jsou součástí spisu* vedeného u příslušného orgánu pro hospodářskou soutěž. Zpřístupnění důkazů by nemělo nepatřičně snížit účinnost prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži orgánem pro hospodářskou soutěž. *Tato směrnice se nevztahuje na zpřístupňování vnitřních dokumentů orgánů pro hospodářskou soutěž ani na korespondenci mezi nimi.*

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43).

- (22) *Za účelem zajištění účinné ochrany práva žalobce na náhradu škody není nezbytné, aby byly žalobci pouze z důvodu, že má v úmyslu podat žalobu o náhradu škody, zpřístupněny všechny dokumenty týkající se řízení podle článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU, neboť je velmi nepravděpodobné, že by žaloba o náhradu škody musela být založena na veškerých důkazech obsažených ve spisu týkajícím se daných řízení.*
- (23) *Požadavek na přiměřenost by měl být rovněž pečlivě posouzen, pokud by mohlo zpřístupnění odhalit strategii orgánu pro hospodářskou soutěž týkající se šetření tím, že by bylo prozrazeno, které dokumenty jsou součástí spisu, nebo mít negativní dopad na způsob, jakým podniky spolupracují s orgány pro hospodářskou soutěž. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zabránění nespécifickému nebo příliš široce zaměřenému shromažďování informací (tzv. „lovení údajů“), které jsou pro strany daného řízení s největší pravděpodobností irelevantní. Žádost o zpřístupnění důkazů by proto neměla být považována za přiměřenou, pokud se vztahuje na obecné zpřístupnění dokumentů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, který se týká určitého případu, nebo na obecné zpřístupnění dokumentů poskytnutých některou ze stran v rámci konkrétního řízení. Takovéto obecné žádosti o zpřístupnění důkazů by nebyly slučitelné s povinností žádající strany vymezit důkazy nebo jejich kategorie co nejpřesněji a nejúžeji.*

- (24) *Touto směrnici není dotčeno právo soudu vzít podle unijního nebo vnitrostátního práva v úvahu zájem na účinném veřejnoprávním prosazování práva hospodářské soutěže v okamžiku, kdy nařizuje zpřístupnění kteréhokoli druhu důkazů s výjimkou prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhů na narovnání.*
- (25) Výjimka týkající se zpřístupnění by se měla vztahovat i na jakékoli zpřístupnění důkazů, které by nepatřičně zasahovalo do probíhajícího šetření orgánu pro hospodářskou soutěž, jež se týká porušení unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži. Informace, které vypracoval *a stranám řízení zaslal* orgán pro hospodářskou soutěž v průběhu řízení za účelem prosazování unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži (například prohlášení o námitkách) *nebo které vypracovala* strana těchto řízení (například odpovědi na žádosti orgánu pro hospodářskou soutěž o informace nebo *svědecké výpovědi*), by proto mělo být možné v řízeních o náhradě škody zpřístupnit až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž řízení ■ ukončil *například tím, že přijal rozhodnutí podle článku 5 nebo kapitoly III nařízení (ES) č. 1/2003, s výjimkou rozhodnutí o předběžných opatřeních.*

(26) *Důležitými nástroji při veřejnoprávním prosazování právních předpisů Unie ohospodářské soutěži jsou programy shovívavosti a řízení o narovnání, neboť přispívají k odhalení a účinnému stíhání nejzávažnějších případů porušení právních předpisů o hospodářské soutěži a k ukládání sankcí za tato porušení. Vzhledem k tomu, že v případech kartelu je na podání žádosti o účast v programu shovívavosti založeno mnoho rozhodnutí orgánů pro hospodářskou soutěž, přičemž žaloby o náhradu škody v těchto případech obecně navazují na tato rozhodnutí, jsou programy shovívavosti důležité také pro účinnost žalob o náhradu škody v případech kartelu. Pokud by byla zpřístupňována sebeusvědčující prohlášení, jako jsou prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání, jež se činí výhradně za účelem spolupráce s orgány pro hospodářskou soutěž, mohly by se podniky v takové situaci zdráhat spolupráci v rámci programů shovívavosti a řízení o narovnání poskytnout. Zpřístupněním těchto dokumentů by mohlo vzniknout riziko, že spolupracující podniky nebo jejich vedoucí pracovníci budou vystaveni občanskoprávní nebo trestněprávní odpovědnosti za méně příznivých podmínek než ostatní spoluporušitelé, kteří s orgány pro hospodářskou soutěž nespolupracují. Aby bylo zajištěno, že podniky budou i nadále ochotny obracet se dobrovolně na orgány pro hospodářskou soutěž s prohlášeními v rámci programu shovívavosti nebo s návrhy na narovnání, měly by být tyto dokumenty vyňaty z okruhu zpřístupňovaných důkazů. Tato výjimka by se měla rovněž vztahovat na doslovné citace z prohlášení v rámci programu shovívavosti nebo návrhů na narovnání, jež jsou obsaženy v jiných dokumentech. Omezení týkající se zpřístupnění důkazů by neměla orgánům pro hospodářskou soutěž bránit ve zveřejnění jejich rozhodnutí v souladu s použitelným unijním nebo vnitrostátním právem. Aby bylo zajištěno, že tato výjimka ze zpřístupňování nebude znamenat nepatřičný zásah do práva poškozených stran na odškodnění, měla by být omezena na tato dobrovolná sebeusvědčující prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání.*

- (27) *Pravidla pro přístup k jiným dokumentům, než jsou prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání, stanovená v této směrnici, zajišťují, aby poškozené strany stále měly dostatek dalších možností, jak získat přístup k relevantním důkazům potřebným k přípravě žaloby o náhradu škody. Vnitrostátní soudy by měly mít možnost získat na žádost žalobce přístup k dokumentům, u nichž je uplatněna výjimka, aby bylo u každého dokumentu zajištěno, že jeho obsah nejde nad rámec definice prohlášení v rámci programu shovívavosti a definice návrhu na narovnání podle této směrnice. Veškerý obsah, který jde nad rámec těchto definic, by mělo být možné za příslušných podmínek zpřístupnit.*
- (28) *Vnitrostátní soudy by měly mít možnost kdykoliv v rámci řízení o žalobách o náhradu škody nařídít zpřístupnění důkazů, které existují nezávisle na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž („již existující informace“).*
- (29) *Zpřístupnění důkazů orgánem pro hospodářskou soutěž by mělo být nařízeno pouze tehdy, nelze-li je přiměřeným způsobem získat od jedné ze stran nebo od třetí strany.*

(30) *Podle čl. 15 odst. 3 nařízení (ES) č. 1/2003 mohou orgány pro hospodářskou soutěž členských států z vlastního podnětu předkládat vnitrostátním soudům svého členského státu písemná vyjádření k otázkám týkajícím se uplatňování článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU. Pro zachování významu, který má veřejnoprávní prosazování uvedených článků, by orgány pro hospodářskou soutěž měly mít obdobně možnost předkládat z vlastního podnětu vyjádření vnitrostátnímu soudu za účelem posouzení přiměřenosti zpřístupnění důkazů, jež jsou součástí spisu, vedeného u těchto orgánů, a to s ohledem na dopad, který by toto zpřístupnění mělo na veřejnoprávní prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži. Členské státy by měly mít možnost zavést systém, v němž je orgán pro hospodářskou soutěž informován o žádostech o zpřístupnění informací, pokud je osoba žádající o zpřístupnění nebo osoba, od níž se zpřístupnění žádá, součástí šetření údajného porušení tímto orgánem, aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy upravující řízení ex parte.*

- (31) Fyzická nebo právnická osoba, která získá důkazy přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž, ■ by měla být oprávněna tyto důkazy použít pro účely řízení o žalobě o náhradu škody, jehož je stranou. Toto použití by mělo být přípustné rovněž v případě fyzické nebo právnické osoby, která je jejím právním nástupcem, včetně osoby, která získala její nárok. Pokud byly důkazy získány právním subjektem, který je součástí korporátní skupiny, která je pro účely článku 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU* považována za jeden podnik, , mělo by být použití těchto důkazů umožněno rovněž ostatním právním subjektům náležejícím ke stejnému podniku.
- (32) Použití důkazů získaných přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž však nesmí nepatřičně snižovat účinné prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži ze strany orgánu pro hospodářskou soutěž. ***Aby nebyla ohrožena omezení týkající se zpřístupňování důkazů podle této směrnice***, mělo by ***být*** použití důkazů, jejichž ***druhy*** jsou uvedeny ve 24. a 25. bodě odůvodnění a které ***byly*** získány výhradně přístupem ke spisu orgánu pro hospodářskou soutěž, ***omezeno za stejných okolností***. ***Toto omezení by mělo spočívat v tom, že by mělo být takové použití důkazů v řízení o žalobě o náhradu škody buď považováno za nepřípustné, nebo být jinak chráněno podle příslušných vnitrostátních předpisů, aby byl zajištěn plný účinek omezení týkajících se použití tohoto druhu důkazů***. Důkazy získané od orgánu pro hospodářskou soutěž ■ by se navíc neměly stát předmětem obchodování. Možnost použít důkazy, které byly získány výhradně přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž, by proto měla být omezena na fyzickou nebo právnickou osobu, které ***byl přístup původně poskytnut***, a na její právní nástupce. Toto omezení, jehož účelem je zabránit obchodování s důkazy, však nebrání tomu, aby vnitrostátní soud nařídil zpřístupnění těchto důkazů za podmínek stanovených v této směrnici.

- (33) Podání žaloby o náhradu škody nebo zahájení šetření orgánem pro hospodářskou soutěž představuje riziko, že dotyčné osoby mohou zničit nebo skrýt důkazy, které by byly užitečné k doložení nároku poškozené strany na náhradu škody. Aby se zamezilo zničení příslušných důkazů a zajistilo dodržení soudních rozhodnutí nařizujících jejich zpřístupnění, měly by mít *vnitrostátní* soudy možnost uložit dostatečně odrazující *sankce*. Co se týká stran řízení, obzvláště účinná může být *sankce* v podobě vyvození negativních závěrů v řízení o náhradě škody, která může zamezit časovým prodlevám. K dispozici by měly být rovněž *sankce* za nesplnění povinnosti chránit důvěrné informace a za zneužití informací získaných zpřístupněním. *Sankce* by měly být obdobně k dispozici i v případě, jsou-li informace získané přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž ■ zneužity v řízeních o žalobách o náhradu škody.

(34) **Účinné a jednotné uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU** ze strany Komise **a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž vyžaduje společný přístup v celé Unii, pokud jde o účinky konečných rozhodnutí orgánů pro hospodářskou soutěž o protiprávním jednání na následné žaloby o náhradu škody. Tato rozhodnutí jsou podle čl. 11 odst. 4 nařízení (ES) č. 1/2003 přijímána až po informování Komise o předpokládaném rozhodnutí, nebo pokud takové rozhodnutí neexistuje, o jiném dokumentu naznačujícím navrhovaný postup, a pouze pokud Komise nezbavila vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž jeho pravomoci zahájením řízení podle čl. 11 odst. 6 uvedeného nařízení. Komise by měla zajistit jednotné uplatňování právních předpisů Unie o hospodářské soutěži tím, že bude na dvoustranném základě a v rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž poskytovat poradenství vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž.** Pro zvýšení právní jistoty, zamezení nejednotnosti při uplatňování **článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU**, zvýšení účinnosti a zjednodušení řízení o náhradě škody a posílení fungování vnitřního trhu pro podniky a spotřebitele **by konstatování, že došlo k porušení článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU, obsažené v konečném rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu nemělo být znovu předmětem sporu v následných žalobách o náhradu škody. Konstatování takového porušení by proto v žalobách o náhradu škody podaných v souvislosti s daným porušením v členském státě, v němž se nachází vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž nebo odvolací soud, mělo být považováno za nevyvratitelné. Účinek takového konstatování by se však měl týkat pouze povahy daného porušení, jakož i jeho věcné, osobní, časové a územní působnosti v rozsahu, jaký uvedl dotyčný orgán pro hospodářskou soutěž nebo odvolací soud při výkonu své pravomoci.** Za rovněž nevyvratitelné by mělo být považováno rozhodnutí, v němž bylo konstatováno, že byly porušeny vnitrostátní právní předpisy hospodářské soutěži, v případech, kdy jsou v téže věci použity souběžně unijní i vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži.

- (35) *Je-li žaloba o náhradu škody podána v jiném členském státě, než ve kterém se nachází vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž nebo odvolací soud, který konstatoval porušení článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU, s níž žaloba souvisí, mělo by být možné toto konstatování obsažené v konečném rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu předložit vnitrostátnímu soudu přinejmenším jako důkaz prima facie toho, že došlo k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži. Toto rozhodnutí může být případně vyhodnocováno společně s jinými důkazy, které účastníci předloží. Účinky rozhodnutí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž nebo odvolacích soudů, kterými bylo konstatováno porušení pravidel hospodářské soutěže nejsou dotčeny práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle článku 267 Smlouvy o fungování EU.*
- (36) Vnitrostátní pravidla týkající se začátku běhu, délky, pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt by neměla nepřiměřeně bránit podávání žalob o náhradu škody. To je obzvláště důležité s ohledem na žaloby, které vycházejí z konstatování orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu o protiprávním jednání. Za tímto účelem by *mělo* být *možné* podat žalobu o náhradu škody i po skončení řízení orgánu pro hospodářskou soutěž s ohledem na prosazování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži. *Promlčecí lhůta by neměla začít běžet dříve, než je protiprávní jednání ukončeno a než se žalobce dozví o tomto protiprávním jednání, o skutečnosti, že mu v jeho důsledku byla způsobena škoda, a o totožnosti osoby, která mu svým protiprávním jednáním škodu způsobila, nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že si je těchto skutečností vědom. Členské státy by měly mít možnost ponechat v platnosti nebo zavést všeobecně závazné objektivní promlčecí lhůty, pokud délka těchto objektivních promlčecích lhůt nebude v praxi znemožňovat či nadměrně ztěžovat uplatnění práva na odškodnění v plné výši.*

- (37) Jestliže několik podniků poruší pravidla hospodářské soutěže společně (například v případě kartelu), je vhodné umožnit, aby byli tito spoluporušitelé společně a nerozdílně odpovědní za veškerou škodu způsobenou protiprávním jednáním. Spoluporušitel by měl mít nárok na příspěvek na vypořádání od jiných spoluporušitelů, pokud zaplatil vyšší částku náhrady škody, než kolik činil jeho podíl. Stanovení tohoto podílu na odpovědnosti daného porušitele a příslušných kritérií, jako je obrat, podíl na trhu nebo úloha v kartelu, je ponecháno na příslušných vnitrostátních právních předpisech, přičemž musí být respektovány zásady efektivity a rovnocennosti.
- (38) Podniky, které s orgány pro hospodářskou soutěž spolupracují v rámci programu shovívavosti, hrají klíčovou roli při odhalování protiprávního jednání tajného kartelu a ukončení tohoto protiprávního jednání, čímž často sníží škodu, která by mohla být způsobena v případě, že by protiprávní jednání pokračovalo. Je proto vhodné umožnit, aby podniky, kterým orgán pro hospodářskou soutěž v rámci programu shovívavosti prominul pokutu, byly chráněny před tím, že budou nepřiměřeně čelit žalobám o náhradu škody, přičemž je třeba mít na paměti, že rozhodnutí orgánu pro hospodářskou soutěž, v němž se konstatuje, že došlo k protiprávnímu jednání, může pro podnik, kterému byla prominuta pokuta, nabýt právní moci dříve, než nabude právní moci rovněž pro ostatní podniky, kterým pokuta prominuta nebyla, **čímž se podnik, kterému byla prominuta pokuta, stane potenciálně primárním terčem soudních sporů**. Je proto vhodné, aby byl podnik, kterému byla pokuta prominuta, v zásadě zproštěn společné a nerozdílné odpovědnosti za veškerou škodu a aby výše příspěvku na vypořádání jím poskytnutého ostatním **spoluporušitelům** nepřekročila výši škody, která byla způsobena jeho přímým nebo nepřímým odběratelům či v případě nákupního kartelu jeho přímým nebo nepřímým dodavatelům. Pokud kartel způsobil škodu jiným osobám než odběratelům nebo dodavatelům **porušitelů**, neměl by příspěvek na vypořádání poskytnutý podnikem, kterému byla pokuta prominuta, překročit jeho podíl na odpovědnosti za škodu způsobenou kartelem. Tento podíl by se měl stanovit v souladu se stejnými pravidly, jaká se používají k určení výše příspěvků na vypořádání mezi **porušiteli**. Podnik, kterému byla prominuta pokuta, by měl zůstat plně odpovědný vůči jiným poškozeným stranám, než jsou jeho přímí či nepřímí odběratelé nebo dodavatelé, pouze tehdy, nemohou-li tito získat plné odškodnění od ostatních **porušitelů**.

- (39) **Skutečná škoda** může vyplývat z rozdílu mezi cenami, které byly skutečně zaplacený, a cenami, které by byly jinak zaplacený v případě, že by k protiprávnímu jednání nedošlo. Pokud poškozená strana snížila svoji skutečnou škodu tím, že ji zcela nebo částečně přenesla na své vlastní odběratele, přenesená škoda již nepředstavuje škodu, za niž by strana, která ji přenesla, měla být odškodněna. Je proto v zásadě vhodné umožnit, aby **porušitel** použil přenesení skutečné škody na obranu svých tvrzení proti žalobě o náhradu škody. Je vhodné stanovit, že pokud **porušitel** použije obranu založenou na přenesení navýšení cen, musí prokázat existenci a rozsah přenesení navýšených cen. ***Toto důkazní břemeno by nemělo mít vliv na možnost porušitele použít jiné důkazy, než které má k dispozici, jako jsou důkazy již získané v průběhu řízení nebo důkazy, kterými disponuje některá ze stran nebo třetí strany.***
- (40) ***V situacích, kdy přenesení vede ke snížení obratu, a tím ke škodě ve formě ušlého zisku, by právo požadovat náhradu tohoto ušlého zisku mělo zůstat nedotčeno.***

█

- (41) *V závislosti na podmínkách, v nichž podniky působí, může být přenášení navýšených cen na nižší úrovně dodavatelského řetězce běžnou obchodní praxí.* Spotřebitelům nebo podnikům, na něž byla *takto* přenesena skutečná škoda, vzniká škoda, která je způsobena porušením unijních nebo vnitrostátních nebo právních předpisů o hospodářské soutěži. Ačkoli tato škoda měla být *porušitelem* nahrazena, může být pro spotřebitele nebo podniky, kteří sami u porušitele nenakupovali, obzvláště složité prokázat rozsah této škody. Je proto vhodné stanovit, že pokud existence nároku na náhradu škody nebo výše škody, která má být nahrazena, závisí na tom, zda nebo v jaké míře byla navýšená cena, kterou zaplatil přímý odběratel *porušitele*, přenesena na nepřímého odběratele, má se za to, že nepřímý odběratel prokázal, že navýšená cena zaplacená tímto přímým odběratelem byla v plné výši přenesena na jeho úroveň, může-li takovéto přenesení doložit důkazem *prima facie*. Tato vyvratitelná domněnka se použije, ***pokud porušitel nemůže soudu věrohodně prokázat, že skutečná škoda nebyla na přímého odběratele přenesena, či nebyla přenesena zcela.*** Dále je vhodné vymezit, za jakých podmínek se má mít za to, že nepřímý odběratel tento důkaz *prima facie* poskytl. Co se týká vyčíslení přenesené navýšené ceny, vnitrostátní soud by měl mít ve sporu, který projednává, pravomoc stanovit odhadem, jaká část navýšené ceny byla přenesena na úroveň nepřímých odběratelů.
- (42) *Komise by měla vydat jasné, jednoduché a ucelené pokyny ohledně způsobu, jakým mají vnitrostátní soudy stanovit odhadem část navýšené ceny, která byla přenesena na úroveň nepřímých odběratelů.*

- (43) Porušení právních předpisů o hospodářské soutěži se často týká podmínek a cen, za nichž jsou zboží nebo služby prodávány, a vede k navýšení ceny či jinému poškození odběratelů **porušitelů**. Protiprávní jednání se může týkat rovněž dodávek pro **porušitele** (například v případě nákupního kartelu). **V těchto případech by skutečná škoda mohla vyplývat z nižší ceny, kterou porušitelé zaplatili svým dodavatelům. Na tyto případy by se tak měla odpovídajícím způsobem použít tato směrnice, a zejména pravidla týkající se přenesení.**
- (44) Žaloby o náhradu škody mohou podat jak **ti, kdo** zboží nebo služby pořídili u **porušitele**, tak i odběratelé v na dalších úrovních dodavatelského řetězce. V zájmu posílení jednotnosti mezi soudními rozhodnutími v těchto navzájem souvisejících řízeních, a aby se zamezilo tomu, že škoda způsobená porušením unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži nebude nahrazena v plné výši nebo že **porušitel** musí zaplatit náhradu za škodu, která nevznikla, **by měl mít vnitrostátní soud ve sporu, který projednává, pravomoc stanovit odhadem, jaká část navýšené ceny šla k tíži přímých nebo nepřímých odběratelů. V této souvislosti by vnitrostátní soudy měly mít možnost** náležitě zohlednit (**pomocí procesních nebo hmotněprávních prostředků dostupných** podle unijního nebo vnitrostátního práva případná související řízení a soudní rozhodnutí v nich vydaná, zejména shledají-li, že bylo prokázáno přenesení. **Vnitrostátní soudy by měly mít k dispozici vhodné procesní prostředky, jako například spojení nároků, k zajištění toho, že náhrada skutečné škody zaplacená na kterékoli úrovni dodavatelského řetězce nepřekročí výši škody, která byla na dané úrovni způsobena navýšením cen. Tyto prostředky by měly být k dispozici i v přeshraničních případech.**

Možností zohlednit soudní rozhodnutí by neměla být dotčena základní práva na obhajobu a účinnou právní ochranu a spravedlivý proces v případě osob, které nebyly stranou těchto soudních řízení, *a dále by* neměla být dotčena *pravidla týkající se důkazní hodnoty soudních rozhodnutí vydaných v dané souvislosti*. Tato řízení u soudů různých členských států lze považovat za související řízení ve smyslu článku 30 nařízení *Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012*¹. Podle uvedeného článku mohou jiné vnitrostátní soudy, než je soud, u něhož bylo řízení zahájeno jako první, řízení přerušit, nebo za určitých okolností prohlásit, že nejsou příslušné. *Touto směrnici nejsou dotčeny práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle uvedeného nařízení.*

- (45) Poškozená strana, která prokázala, že jí v důsledku porušení právních předpisů o hospodářské soutěži vznikla škoda, musí prokázat rovněž rozsah způsobené škody, aby získala odškodnění. Vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži je proces, který zahrnuje posouzení obzvláště velkého množství skutečností a který může vyžadovat použití složitých ekonomických modelů. To je často velmi nákladné a *žalobcům* to způsobuje potíže při získávání potřebných údajů k doložení svých nároků. Vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži jako takové může představovat podstatnou překážku, která znemožňuje *domoci se náhrady škody účinným způsobem*.

¹ *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1).*

(46) Při neexistenci pravidel Unie pro vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži je na vnitrostátním právním systému každého členského státu, ***aby určil vlastní pravidla pro vyčíslení škody, a na členských státech*** a vnitrostátních soudech, aby stanovily požadavky, které musí ***žalobce*** splnit při prokazování výše způsobené škody, metody, které lze použít k vyčíslení výše škody, a důsledky nemožnosti splnit všechny požadavky. Tyto požadavky vnitrostátního práva na vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži by však neměly být méně příznivé než požadavky, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmí prakticky znemožňovat či nadměrně ztěžovat uplatnění unijního práva na náhradu škody (zásada efektivity). V tomto ohledu je třeba věnovat pozornost případné asymetrii informací mezi stranami a skutečnosti, že vyčíslení škody znamená posouzení toho, jak by se dotyčný trh vyvíjel v případě, že by k protiprávnímu jednání nedošlo. Toto posouzení vyžaduje srovnání se situací, která je z podstaty věci hypotetická, a proto je nelze nikdy provést zcela přesně. Je tedy vhodné zajistit, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc stanovit odhadem výši škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži. ***Členské státy by měly zajistit, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mohly na požádání vydat pokyny týkající se výše škody. Pro zajištění jednotnosti a předvídatelnosti by měla Komise vydat obecné pokyny na úrovni Unie.***

- (47) *K odstranění asymetrie informací a některých problémů spojených s vyčíslením škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži a k zajištění účinného uplatňování nároků na náhradu škody je vhodné vycházet z domněnky, že v případě porušení právních předpisů o hospodářské soutěži formou kartelu byla způsobena škoda, zejména dopadem na cenu. V závislosti na skutkových okolnostech daného případu vede kartel ke zvýšení cen, nebo brání snížení cen, k němuž by jinak došlo nebýt kartelu. Tato domněnka by neměla zahrnovat konkrétní výši škody. Porušitel by měl mít možnost tuto domněnku vyvrátit. Je vhodné tuto vyvrátitelnou domněnku omezit na kartely vzhledem k jejich tajné povaze, která zmíněnou asymetrii informací zvyšuje a žalobcům ztěžuje získání potřebných důkazů k prokázání škody.*
- (48) *Dosažení „jednorázového a definitivního“ narovnání je žádoucí pro to, aby se zmenšila nejistota pro porušitele a poškozené strany. Proto by měly být tyto porušitelé a poškozené strany vybízeni k tomu, aby se dohodli na náhradě škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži v rámci mechanismů smírného řešení sporu, jako jsou mimosoudní narovnání (včetně takových, kdy může soudce prohlásit narovnání za závazné), arbitráž ■ , mediace nebo smírčí řízení. Toto smírné řešení sporů by se mělo, pokud je to z právního hlediska možné vztahovat na co nejvíce poškozených stran a porušitelů. Ustanovení této směrnice o smírném řešení sporu mají proto usnadnit používání těchto mechanismů a zvýšit jejich účinnost.*
- (49) Promlčecí lhůty pro podání žaloby o náhradu škody mohou být takové, že poškozeným stranám a porušitelům neposkytují dostatečný čas k tomu, aby dospěly k dohodě o náhradě škody, která má být zaplacená. Aby měly obě strany skutečnou možnost zúčastnit se smírného řešení sporu před zahájením řízení u vnitrostátních soudů, musí být běh promlčecích lhůt po dobu smírného řešení sporu pozastaven.

- (50) Pokud se strany rozhodnou využít smírné řešení sporu až poté, co bylo zahájeno řízení o náhradě škody u vnitrostátního soudu, které se týká stejného nároku, **měl by mít** tento soud **možnost** řízení po dobu smírného řešení sporu přerušit. Při zvažování, zda řízení přerušit, by měl vnitrostátní soud vzít v úvahu výhody spojené s rychlým průběhem řízení.
- (51) Aby se podnítily snahy o dosažení smírného narovnání, neměl by být **porušitel**, který zaplatí náhradu škody na základě smírného řešení sporu, ve srovnání s ostatními porušiteli v horší pozici, než by tomu bylo v případě, že by k narovnání dohodou nedošlo. To může nastat v případě, je-li porušitel zúčastněný na narovnání i po dosažení smírného narovnání nadále společně a nerozdílně odpovědný za škodu způsobenou protiprávním jednáním. Porušitel zúčastněný na narovnání by proto v zásadě neměl mít povinnost poskytnout příspěvek na vypořádání ostatním spoluporušitelům, kteří o narovnání neusilovali, pokud tito spoluporušitelé zaplatili náhradu škody poškozené straně, s níž prvně zmíněný porušitel předtím dosáhl smírného narovnání. Z tohoto pravidla o neposkytnutí příspěvku na vypořádání vyplývá, že by se nárok poškozené strany měl snížit o podíl porušitele zúčastněného na narovnání na škodě způsobené této straně, **a to bez ohledu na to, zda je výše narovnání rovna poměrnému podílu na škodě, kterou porušitel zúčastněný na narovnání způsobil poškozené straně zúčastněné na narovnání, nebo se od tohoto podílu liší.** Tento poměrný podíl by se měl stanovit v souladu se stejnými pravidly, jaká se používají k určení příspěvků na vypořádání mezi **porušiteli**. Bez tohoto snížení by byli porušitelé nezúčastnění na narovnání nepatřičně dotčeni narovnáním, jehož se neúčastní. **Avšak v zájmu zajištění práva na odškodnění v plné výši** by měl porušitel zúčastněný na narovnání i nadále zaplatit náhradu škody, představuje-li to pro poškozenou stranu zúčastněnou na narovnání jedinou možnost, jak získat **zbývající část nároku na náhradu škody. Zbývající částí nároku je nárok poškozené strany zúčastněné na narovnání snížená o podíl porušitele zúčastněného na narovnání na škodě, kterou protiprávní jednání způsobil poškozené straně zúčastněné na narovnání. Tato možnost požadovat náhradu škody po porušiteli zúčastněném na narovnání by měla být dána, pokud to výslovně nevylučují dojednané podmínky smírného narovnání.**

- (52) *Je třeba zabránit situacím, kdy by spoluporušitelé zúčastnění na narovnání tím, že zaplatí spoluporušitelům nezúčastněným na narovnání příspěvek na vypořádání škody zaplacené poškozené straně nezúčastněné na narovnání, vyplatily na náhradách škody částku vyšší, než je jejich podíl na odpovědnosti za škodu způsobenou protiprávním jednáním.* Jsou-li *tedy* spoluporušitelé zúčastnění na narovnání požádáni, aby přispěli k vypořádání na náhradě škody, kterou *poškozeným stranám nezúčastněným na narovnání* následně zaplatili ostatní spoluporušitelé nezúčastnění na narovnání, měl by vnitrostátní soud přihlídnout k náhradě škody, která byla zaplacena na základě smírného narovnání, přičemž by měl vzít v úvahu, že ne všichni spoluporušitelé se nutně podíleli na protiprávním jednání stejnou měrou, pokud jde o jeho věcný, časový a zeměpisný rozsah.
- (53) Tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznané v Listině základních práv Evropské unie.

- (54) ***Jelikož cílů této směrnice, tedy stanovení pravidel*** týkajících se žalob o náhradu škody způsobené ***porušením právních předpisů*** Unie o hospodářské soutěži, ***s cílem*** zajistit plný účinek článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU a řádné fungování vnitřního trhu pro podniky a spotřebitele, ***nemůže být uspokojivě dosaženo*** členskými státy, ***ale*** spíše jich z důvodu požadované účinnosti a jednotnosti při uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU může být lépe dosaženo na úrovni Unie, ***může Unie přijmout opatření*** v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 ***Smlouvy o EU***. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (55) V souladu se Společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011 se členské státy zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o prováděcích opatřeních o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými prvky směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních prováděcích nástrojů. V případě této směrnice považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (56) ***Je vhodné stanovit pravidla pro časovou působnost této směrnice,***

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I
PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Tato směrnice stanoví určitá pravidla nezbytná k zajištění toho, aby všechny osoby, kterým byla způsobena škoda porušením právních předpisů o hospodářské soutěži **ze strany podniku nebo sdružení podniků**, mohly účinně uplatnit právo **požadovat na takovém podniku nebo sdružení** náhradu této škody v plné výši. Směrnice stanoví pravidla podporující nerušenou hospodářskou soutěž na vnitřním trhu a odstraňování překážek jeho řádného fungování zajištěním rovnocenné ochrany všech takto poškozených osob v celé Unii.
2. Tato směrnice stanoví pravidla koordinující prosazování pravidel hospodářské soutěže orgány pro hospodářskou soutěž a prosazování těchto pravidel v řízeních o žalobách o náhradu škody u vnitrostátních soudů.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice ■ se rozumí:

- 1) „porušením právních předpisů o hospodářské soutěži“ porušení článků 101 nebo 102 *Smlouvy o fungování EU* nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži ■ ;
- 2) **„porušitelem“ podnik nebo sdružení podniků, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži;**
- 3) „vnitrostátními právními předpisy o hospodářské soutěži“ ustanovení vnitrostátního práva převážně sledující stejný cíl jako články 101 a 102 *Smlouvy o fungování EU*, která jsou použita ve stejné věci a souběžně s právem Unie o hospodářské soutěži podle čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 **a s výjimkou ustanovení vnitrostátního práva, jimiž se stanoví trestní sankce pro fyzické osoby, kromě případů, kdy jsou tyto trestní sankce prostředkem prosazování pravidel hospodářské soutěže platných pro podniky;**

- 4) „žalobou o náhradu škody“ žaloba podle vnitrostátního práva, jejímž prostřednictvím **■** *vznáší* u vnitrostátního soudu nárok na náhradu škody *údajně poškozená strana, nebo* osoba, která jedná jménem jedné nebo více *údajně* poškozených stran **■** , pokud právní předpisy *Unie nebo* členských států takovou možnost poskytují **■** , *nebo fyzická či právnická osoba, která je právním nástupcem takové údajně poškozené osoby, včetně osoby, která tento nárok získala;*
- 5) „nárokem na náhradu škody“ nárok na odškodnění za škodu způsobenou porušením právních předpisů o hospodářské soutěži;
- 6) „poškozenou stranou“ osoba, které *byla způsobena škoda porušením právních předpisů o hospodářské soutěži;*
- 7) „vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž“ orgán určený členským státem podle článku 35 nařízení (ES) č. 1/2003, který odpovídá za uplatňování článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU;

- 8) „orgánem pro hospodářskou soutěž“ Komise nebo vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž, nebo případně oba tyto orgány společně;
- 9) „vnitrostátním ■ soudem“ soud členského státu ve smyslu článku 267 *Smlouvy o fungování EU*;
- 10) „odvolacím soudem“ vnitrostátní soud, který je zmocněn přezkoumat *řádnými opravnými prostředky* rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž *nebo soudní rozhodnutí týkající se uvedených rozhodnutí, bez ohledu na to, zda má tento soud* pravomoc rozhodovat o porušení právních předpisů o *hospodářské soutěži*;
- 11) „rozhodnutím o protiprávním jednání“ rozhodnutí orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu, v němž se konstatuje porušení právních předpisů o hospodářské soutěži;
- 12) „konečným *rozhodnutím o protiprávním jednání*“ ■ rozhodnutí o protiprávním jednání, ■ které *není možno nebo již není možno napadnout řádnými opravnými prostředky*;
- 13) „*důkazem*“ *všechny druhy získaných důkazních prostředků, které jsou přípustné u příslušného vnitrostátního soudu, zejména dokumenty a veškeré jiné předměty obsahující informace bez ohledu na nosič, na němž jsou tyto informace uloženy*;

- 14) „kartelem“ dohoda ■ nebo jednání ve vzájemné shodě mezi dvěma či více soutěžiteli s cílem koordinovat jejich soutěžní chování na trhu ■ nebo ovlivňovat příslušné parametry hospodářské soutěže, a to prostřednictvím praktik, jako je *mimo jiné* stanovování či koordinace kupních nebo prodejních cen či jiných obchodních podmínek, *včetně práv duševního vlastnictví*, přidělování produkčních nebo prodejních kvót, sdílení trhů a odběratelů, včetně rozdělování trhů, omezování dovozů a vývozů ■ nebo jednání narušující hospodářskou soutěž namířené vůči dalším soutěžitelům;
- 15) „programem shovívavosti“ program *týkající se uplatňování článku 101 Smlouvy o fungování EU nebo příslušného ustanovení vnitrostátního práva*, na jehož základě účastník tajného kartelu spolupracuje nezávisle na ostatních podnicích účastnících se tohoto kartelu při šetření orgánu pro hospodářskou soutěž tím, že dobrovolně poskytne informace o kartelu a o své úloze v něm, oplátkou za což je tomuto účastníkovi na základě *rozhodnutí nebo v důsledku zastavení řízení* prominuta, nebo snížena pokuta, která by mu jinak byla za jeho účast na kartelu uložena;

- 16) „prohlášením v rámci programu shovívavosti“ ústní nebo písemné prohlášení dobrovolně poskytnuté podnikem **či fyzickou osobou** nebo jejich jménem orgánu pro hospodářskou soutěž, **nebo záznam takového prohlášení**, popisující poznatky tohoto podniku **či fyzické osoby** ohledně **█** kartelu a jejich úlohy v něm, které vyhotovily výslovně za tím účelem, aby jim po předložení orgánu pro hospodářskou soutěž byla v rámci programu shovívavosti prominuta nebo snížena pokuta; toto prohlášení nezahrnuje již **existující** informace;
- 17) „**již existujícími informacemi**“ **důkazy**, které **existují** bez ohledu na řízení orgánu pro hospodářskou soutěž **█**, **at' již** je taková informace **součástí spisu vedeného u orgánu pro hospodářskou soutěž, či nikoliv**;
- 18) „návrhem na narovnání“ prohlášení **dobrovolně** předložené **█** podnikem nebo jeho jménem orgánu pro hospodářskou soutěž, v němž podnik potvrzuje svou účast na porušení právních předpisů **o hospodářské soutěži** a svou odpovědnost za toto porušení právních předpisů o hospodářské soutěži nebo **uvádí, že svou** účast a **odpovědnost nezpochybňuje**, a vyhotovené výslovně za tím účelem, aby **mohl** příslušný orgán pro hospodářskou soutěž provést **zjednodušené nebo** zkrácené řízení;

- 19) *„podnikem, kterému byla prominuta pokuta“, podnik nebo fyzická osoba, kterým orgán pro hospodářskou soutěž na základě programu shovívavosti prominul pokutu;*
- 20) *„navýšením ceny“ rozdíl mezi cenou skutečně zaplacenou a cenou, která by jinak byla obvyklá v případě, že by nedošlo k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži;*
- 21) *„smírným řešením sporu“ jakýkoli mechanismus, jenž dotyčným stranám umožňuje dosáhnout mimosoudního vyřešení sporu týkajícího se nároku na náhradu škody;*
- 22) *„smírným narovnáním“ dohoda, jež je výsledkem smírného řešení sporu;*
- 23) *„přímým odběratelem“ fyzická nebo právnická osoba, která pořídila zboží nebo služby, které byly předmětem porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, přímo od porušitele;*
- 24) *„nepřímým odběratelem“ fyzická nebo právnická osoba, která pořídila zboží nebo služby, které byly předmětem porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, nebo zboží či služby odvozené od takového zboží nebo služeb nebo takové zboží či služby obsahující, a to nikoli přímo od porušitele, ale od přímého odběratele nebo následného odběratele.*

Článek 3

Právo na odškodnění v plné výši

1. **Členské státy zajistí, aby všem fyzickým nebo právnickým osobám**, kterým vznikla škoda způsobená porušením právních předpisů ■ o hospodářské soutěži, **bylo** umožněno požadovat **a obdržet** náhradu této škody v plné výši.
2. Odškodnění v plné výši staví **osobu**, již byla způsobena škoda, do situace, v jaké by se nacházela, pokud by k porušení právních předpisů ■ o hospodářské soutěži nedošlo. **Zahrnuje tedy právo na** náhradu skutečné škody a ušlého zisku **jakož i platbu úroků**.
3. **Odškodnění v plné výši podle této směrnice nesmí vést k nadměrnému odškodnění, ať již prostřednictvím odškodnění s represivní funkcí, vícenásobné či jiné náhrady škody.**

Článek 4

Zásady efektivity a rovnocennosti

V souladu se zásadou efektivity členské státy zajistí, aby všechna vnitrostátní pravidla a postupy týkající se **uplatňování nároků** na náhradu škody byly upraveny a uplatňovány tak, **aby v praxi neznemožňovaly či nadměrně neztěžovaly uplatnění** práva vyplývajícího z unijního práva na plnou náhradu škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži. V souladu se zásadou **rovnocennosti** nesmí být vnitrostátní pravidla a postupy týkající se žalob o náhradu škody způsobené porušením článku 101 nebo 102 *Smlouvy o fungování EU* pro **údajně** poškozené strany méně příznivé než pravidla a postupy, kterými se řídí obdobná řízení o náhradu škody **při porušení vnitrostátních právních předpisů**.

KAPITOLA II ZPŘÍSTUPNĚNÍ DŮKAZŮ

Článek 5

Zpřístupnění důkazů

1. Členské státy zajistí, aby *v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody v Unii na žádost žalobce, který předložil zdůvodnění obsahující přiměřeně dostupné skutečnosti a důkazy, jež dostatečně podporují věrohodnost jeho nároku na náhradu škody, měly vnitrostátní soudy možnost* žalované straně nebo třetí straně nařídit, aby zpřístupnily *relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou*, a to za podmínek stanovených v této kapitole. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy mohly *na* žádost žalované strany nařídit zpřístupnění *relevantních* důkazů rovněž žalobci nebo třetí straně.

Tímto *odstavcem* nejsou dotčena práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle nařízení (ES) č. 1206/2001.

2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy *měly možnost* nařídit zpřístupnění **█ jednotlivých █** důkazů **█** nebo *relevantních* kategorií **█** důkazů *vymezených* *co* nejpřesněji a *co* nejúžeji na základě přiměřeně dostupných skutečností uvedených ve *zdůvodnění*.

3. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy omezily zpřístupnění důkazů na to, co je přiměřené. Při rozhodování, zda je zpřístupnění požadované určitou stranou přiměřené, uváží vnitrostátní soudy oprávněné zájmy všech stran a dotčených třetích stran.

Vnitrostátní soudy zohlední zejména:

- a) *rozsah, v jakém jsou žalobní tvrzení nebo tvrzení protistrany podpořeny dostupnými skutečnostmi a důkazy, jež žádost o zpřístupnění důkazů ospravedlňují;*
- b) rozsah a náklady zpřístupnění, zejména pro případné dotčené třetí strany, *včetně předcházení nespecifickému vyhledávání informací, které nejsou pro strany řízení pravděpodobně relevantní;*
- c) skutečnost, zda důkazy, které mají být zpřístupněny, obsahují důvěrné informace, zejména týkající se třetích stran, a zda jsou přijata opatření k ochraně těchto důvěrných informací ■ .

4. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly *pravomoc nařídít zpřístupnění důkazů obsahujících* důvěrné informace, *považují-li je za relevantní pro* danou žalobu o náhradu škody. *Členské státy zajistí, aby při nařizování zpřístupnění těchto informací měly vnitrostátní soudy k dispozici účinná opatření na ochranu těchto informací.*
5. *Zájem podniků vyhnout se žalobám o náhradu škody poté, co porušily právní předpisy o hospodářské soutěži, nepředstavuje zájem vyžadující ochranu.*
6. Členské státy *zajistí, aby vnitrostátní soudy při nařizování zpřístupnění důkazů plně respektovaly příslušné profesní povinnosti mlčenlivosti stanovené unijním nebo vnitrostátním právem.*
7. Členské státy zajistí, aby *ti*, od nichž je zpřístupnění informací požadováno, *dostali* **■** *možnost být vyslechnuti dříve, než vnitrostátní soud nařídí zpřístupnění důkazů podle tohoto článku.*
8. Aniž jsou dotčeny *odstavce 4 a 7 a* článek 6, tento článek nebrání členským státům v tom, aby ponechaly v platnosti nebo zavedly pravidla, která umožňují širší zpřístupňování důkazů.

Článek 6

■ Zpřístupnění důkazů *obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž*

1. *Členské státy zajistí, aby se pro účely řízení o žalobě o náhradu škody v případě, že vnitrostátní soudy nařizují zpřístupnění důkazů, které jsou součástí spisu vedeného u orgánu pro hospodářskou soutěž, použil kromě článku 5 i tento článek.*
2. *Tímto článkem nejsou dotčena pravidla a postupy pro přístup veřejnosti k dokumentům podle nařízení (ES) č. 1049/2001.*
3. *Tímto článkem nejsou dotčena pravidla a postupy v rámci unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o ochraně vnitřních dokumentů orgánů pro hospodářskou soutěž a jejich vzájemné korespondence.*
4. *Při posuzování přiměřenosti zpřístupnění důkazů v souladu s čl. 5 odst. 3 vnitrostátní soudy dále zohlední:*
 - a) *zda byla žádost formulována konkrétně s ohledem na povahu, předmět nebo obsah dokumentů předložených orgánu pro hospodářskou soutěž nebo obsažených ve spisu vedeném u tohoto orgánu, a nikoli jako nekonkrétní žádost týkající se dokumentů předložených tomuto orgánu;*

- b) zda strana požadující zpřístupnění tak činí v souvislosti s řízením o žalobě o náhradu škody před vnitrostátním soudem; a*
- c) zda je nutno, pokud jde o odstavce 5 a 10, nebo v případě žádosti orgánu pro hospodářskou soutěž podle odstavce 11, zajistit účinné veřejnoprávní prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži.*

5. Zpřístupnění níže uvedených kategorií důkazů mohou vnitrostátní soudy nařídit až poté, co orgán pro hospodářskou soutěž ukončil řízení přijetím rozhodnutí či jinak:

- a) informace, které vypracovala fyzická nebo právnická osoba výslovně pro řízení orgánu pro hospodářskou soutěž;*
- b) informace, které vyhotovily a stranám zaslaly příslušné orgány pro hospodářskou soutěž během řízení před nimi vedených; a*
- c) návrhy na narovnání, které byly vzaty zpět.*

I

6. Členské státy zajistí, aby pro účely řízení o žalobě o náhradu škody nemohly vnitrostátní soudy určité straně nebo třetí straně nikdy nařídit zpřístupnění těchto kategorií důkazů:

- a) prohlášení v rámci programu shovívavosti; a*
- b) návrhy na narovnání.*

7. *Žalobce může s náležitým odůvodněním požadovat, aby měl vnitrostátní soud přístup k důkazům podle odst. 6 písm. a) nebo b), a to výhradně s cílem se ujistit, že jejich obsah odpovídá definicím uvedeným v čl. 2 bodech 16 a 18. V rámci takového posouzení mohou vnitrostátní soudy žádat o pomoc pouze příslušný orgán pro hospodářskou soutěž. Původci dotčených důkazů mají rovněž dostat příležitost, aby byli vyslechnuti. Příslušný vnitrostátní soud v žádném případě neposkytne přístup k těmto důkazům jiným stranám nebo třetím stranám.*
8. *Pokud se odstavec 6 použije pouze na některé části požadovaných důkazů, zpřístupní se zbývající části důkazů v závislosti na kategorii, do které náleží, v souladu s příslušnými odstavci tohoto článku.*
9. *Zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, které nespádají do žádné z kategorií uvedených v tomto článku, může být v rámci řízení o žalobě o náhradu škody nařízeno kdykoli, **aniž je tím dotčen tento článek.***
10. *Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy mohly po orgánu pro hospodářskou soutěž požadovat zpřístupnění důkazů obsažených ve spisu u něj vedeném, pouze pokud některá strana nebo třetí strana nemůže z rozumných důvodů předložit požadované důkazy.*
11. *Pokud chce orgán pro hospodářskou soutěž vyjádřit svůj názor ohledně přiměřenosti žádosti o zpřístupnění, může ze svého vlastního podnětu předložit vyjádření vnitrostátnímu soudu, u kterého se žádá o nařízení zpřístupnění.*

Článek 7

Omezení týkající se použití důkazů získaných výhradně přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž

1. Členské státy zajistí, aby důkazy spadající do jedné z kategorií uvedených v čl. 6 odst. 6, které určitá fyzická nebo právnická osoba získala výhradně přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž, **byly** v řízeních o žalobě o náhradu škody ***bud' považovány za nepřijatelné, nebo byly jinak chráněny podle příslušných vnitrostátních pravidel s cílem zajistit plný účinek omezení zpřístupnění důkazů podle článku 6.***
2. Členské státy zajistí, aby do doby než orgán pro hospodářskou soutěž ukončí řízení **přijetím** rozhodnutí **nebo jinak, byly** důkazy spadající do jedné z kategorií uvedených v čl. 6 odst. 5, které určitá fyzická nebo právnická osoba získala výhradně přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž, v řízeních o žalobě o náhradu škody ***bud' považovány za nepřijatelné, nebo byly jinak chráněny podle příslušných vnitrostátních pravidel s cílem zajistit plný účinek omezení zpřístupnění důkazů podle článku 6.***
3. Členské státy zajistí, aby důkazy, které určitá fyzická nebo právnická osoba získala výhradně přístupem ke spisu vedenému u orgánu pro hospodářskou soutěž **a které nespadají** do odstavců 1 nebo 2, mohly být v řízení o žalobě o náhradu škody použity pouze touto osobou nebo fyzickou či právnickou osobou, která je jejím právním nástupcem, včetně osoby, která získala její nárok.

Článek 8

Sankce

1. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy **měly možnost** uložit stranám, třetím stranám a jejich právním zástupcům **účinné sankce** v případě, že:
 - a) nesplní nebo odmítnou splnit rozhodnutí **vnitrostátního** soudu o zpřístupnění důkazů;
 - b) zničí příslušné důkazy ■ ;
■
 - c) nesplní nebo odmítnou splnit povinnosti uložené **vnitrostátním** soudem, které se týkají ochrany důvěrných informací;
 - d) **nedodrží omezení týkající se použití** důkazů stanovená v této kapitole ■ .
2. Členské státy zajistí, aby **sankce**, které mohou vnitrostátní soudy uložit, byly účinné, přiměřené a odrazující. **Sankce**, které mají mít vnitrostátní soudy k dispozici, musí s ohledem na chování strany řízení o žalobě o náhradu škody zahrnovat možnost vyvodit pro jednu stranu nepříznivé závěry, jako je možnost považovat určitou relevantní skutečnost za prokázanou, nebo úplné či částečné zamítnutí žalobních tvrzení nebo tvrzení protistrany nebo možnost nařídít náhradu nákladů řízení.

KAPITOLA III
ÚČINEK VNITROSTÁTNÍCH ROZHODNUTÍ, PROMLČECÍ LHŮTY, SPOLEČNÁ
A NEROZDÍLNÁ ODPOVĚDNOST

Článek 9

Účinek vnitrostátních rozhodnutí

1. **Členské státy zajistí, aby *porušení právních předpisů o hospodářské soutěži konstatované konečným rozhodnutím vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu bylo považováno za nevyvratitelné pro účely žaloby o náhradu škody podané u jejich vnitrostátních soudů* podle článků 101 nebo 102 Smlouvy o fungování EU nebo podle vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži** .
2. **Členské státy zajistí, aby *konečné rozhodnutí uvedené v odstavci 1 a vydané v jiném členském státě mohlo být v souladu s vnitrostátním právem předloženo vnitrostátním soudům alespoň jako důkaz prima facie o tom, že došlo k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, a aby případně mohlo být toto rozhodnutí posouzeno společně s dalšími důkazy, které účastníci předloží.***
3. ***Tímto článkem* nejsou dotčena práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle článku 267 Smlouvy o fungování EU.**

Článek 10
Promlčecí lhůty

1. Členské státy stanoví v souladu s tímto článkem pravidla pro promlčecí lhůty pro podání žaloby o náhradu škody. Tato pravidla stanoví okamžik, od kterého začíná běžet promlčecí lhůta, délku této lhůty a okolnosti, za nichž **je** běh této lhůty přerušen nebo pozastaven.
2. Členské státy zajistí, aby promlčecí lhůta nezačala běžet dříve, než **je porušení právních předpisů o hospodářské soutěži ukončeno a než se žalobce** dozví nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že:
 - a) má vědomost o daném **jednání a o tom, že toto jednání představuje** porušení **právních předpisů** o hospodářské soutěži;
 - b) má vědomost o tom, že mu byla způsobena škoda porušením právních předpisů o **hospodářské soutěži**; a
 - c) je mu známa totožnost **porušitele**.
3. Členské státy zajistí, aby promlčecí lhůta pro podání žaloby o náhradu škody činila alespoň pět let.
4. Členské státy zajistí, aby byl běh promlčecí lhůty pozastaven **nebo**, stanoví-li tak vnitrostátní právo, **přerušen** v případě, že orgán pro hospodářskou soutěž přijme opatření pro účely šetření nebo řízení v souvislosti s porušením právních předpisů o **hospodářské soutěži**, jehož se týká žaloba o náhradu škody. Toto pozastavení běhu promlčecí lhůty skončí nejdříve jeden rok poté, co rozhodnutí o protiprávním jednání nabylo právní moci nebo bylo řízení jinak ukončeno.

Článek 11

Společná a nerozdílná odpovědnost

1. Členské státy zajistí, aby podniky, které společně porušily právní předpisy o hospodářské soutěži, byly společně a nerozdílně odpovědné za **škodu** způsobenou tímto porušením **právních předpisů o hospodářské soutěži**, a to tak, že každý z **těchto** podniků je povinen nahradit škodu v plné výši a poškozená strana **má právo** požadovat odškodnění v plné výši od kteréhokoli z těchto podniků, dokud není plně odškodněna.

2. Odchylně od odstavce 1, **členské státy zajistí, aniž je dotčeno právo na odškodnění v plné výši uvedené v článku 3, aby v případě, že porušitelem je malý nebo střední podnik ve smyslu definice uvedené v doporučení Komise 2003/361/EC¹, byl tento porušitel odpovědný pouze svým přímým a nepřímým odběratelům, pokud:**
 - a) **jeho tržní podíl na příslušném trhu je nižší než 5 % po celou dobu příslušného porušování právních předpisů o hospodářské soutěži; a**
 - b) **použití obecných pravidel o společné a nerozdílné odpovědnosti by nezvratně ohrozilo jeho hospodářskou životaschopnost a způsobilo by to ztrátu celé hodnoty jeho aktiv.**

3. Výjimka podle odstavce 2 **se nepoužije, pokud:**
 - a) **daný malý nebo střední podnik byl vedoucím činitelem při porušování právních předpisů o hospodářské soutěži nebo k účasti na takovém porušování přinutil další podniky; nebo**
 - b) **již bylo dříve zjištěno, že daný malý nebo střední podnik porušil právní předpisy o hospodářské soutěži.**

¹ **Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikopodniků a malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36).**

4. ***Odchylně od odstavce 1*** členské státy zajistí, aby ***podnik, kterému byla prominuta pokuta, byl společně a nerozdílně odpovědný:***

a) svým přímým či nepřímým odběratelům nebo dodavatelům **■** ; a

b) ***jiným*** poškozeným stranám ***pouze tehdy, pokud nelze získat odškodnění*** v plné výši od ostatních podniků, které se podílely na stejném porušení právních předpisů o hospodářské soutěži.

Členské státy zajistí, aby promlčecí lhůty byly pro případy podle tohoto odstavce přiměřené a dostačné k tomu, aby umožnily poškozeným stranám podat takové žaloby.

5. Členské státy zajistí, aby mohl porušitel požadovat na kterémkoliv jiném porušiteli příspěvek na vypořádání, jehož výše bude stanovena podle jejich podílu na odpovědnosti za škodu způsobenou porušením ***právních předpisů o hospodářské soutěži***. Výše příspěvku na vypořádání od porušitele, kterému byla na základě programu shovívavosti prominuta pokuta, nepřesáhne výši škody, kterou způsobil svým vlastním přímým nebo nepřímým odběratelům či dodavatelům.

6. Členské státy zajistí, aby v případě, že porušení ***právních předpisů o hospodářské soutěži*** způsobil škodu jiným poškozeným stranám, než jsou přímí nebo nepřímí odběratelé či dodavatelé porušitelů, byla výše příspěvku na vypořádání poskytnutého podnikem, kterému byla prominuta pokuta, jinému porušiteli stanovena na základě jeho podílu na odpovědnosti za tuto škodu.

KAPITOLA IV
PŘENESENÍ NAVÝŠENÝCH CEN

Článek 12

Přenesení navýšených cen a právo na odškodnění v plné výši

- 1. Aby bylo zajištěno účinné uplatňování práva na odškodnění v plné výši podle článku 3, členské státy zajistí, aby v souladu s pravidly stanovenými v této kapitole mohly náhradu škody požadovat všechny subjekty, jimž byla škoda způsobena, bez ohledu na to, zda jsou přímými nebo nepřímými odběrateli porušitele, a aby nedocházelo k náhradám škody přesahujícím výši škody způsobené žalobci porušením právních předpisů o hospodářské soutěži ani k tomu, že by porušitel nenesl žádnou odpovědnost.*
- 2. Aby nedocházelo k nadměrnému odškodňování, členské státy stanoví přiměřená procesní pravidla, která zajistí, aby náhrada za skutečnou škodu na jakékoli úrovni dodavatelského řetězce nebyla vyšší než škoda způsobená navýšením cen na dané úrovni.*
- 3. Touto kapitolou není dotčeno právo poškozené strany požadovat a obdržet náhradu za ušlý zisk v důsledku plného nebo částečného přenesení navýšených cen.*
- 4. Členské státy zajistí, aby se pravidla stanovená v této kapitole uplatňovala odpovídajícím způsobem v případě, že se porušení právních předpisů o hospodářské soutěži týká dodávek pro porušitele.*
- 5. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soud měl pravomoc v souladu s vnitrostátními procesními předpisy stanovit odhadem, jaká část navýšené ceny byla přenesena.*

Článek 13

Obrana založená na přenesení navýšení cen

Členské státy zajistí, aby žalovaná strana v řízení o žalobě o náhradu škody mohla na obranu svých tvrzení proti žalobě o náhradu škody použít skutečnost, že žalobce ceny navýšené v důsledku porušení **právních předpisů o hospodářské soutěži** zcela nebo částečně přenesl. V případě dokazování přenesení navýšených cen nese důkazní břemeno žalovaný, **který může přiměřeně požadovat zpřístupnění informací po žalobci nebo po třetích stranách.**

■

Článek 14

Nepřímí odběratelé

1. Členské státy zajistí, aby v případě, že v řízení o žalobě o náhradě škody závisí existence nároku na náhradu škody nebo výše náhrady škody, která má být přiznána, na tom, zda, ■ či v jaké míře, ■ byly navýšené ceny přeneseny na žalobce, **se zohledněním obchodní praxe, při níž se navýšení ceny přenáší na nižší úroveň dodavatelského řetězce**, nesl důkazní břemeno s ohledem na existenci a rozsah tohoto přenesení žalobce, **který může přiměřeně požadovat zpřístupnění informací po žalovaném nebo po třetích stranách.**

2. V situaci uvedené v odstavci 1 se má za to, že nepřímý odběratel prokázal, že na něj byla přenesena navýšená cena, pokud doložil, že:

- a) žalovaný porušil právní předpisy o hospodářské soutěži;
- b) porušení **právních předpisů o hospodářské soutěži** vedlo k navýšení ceny pro přímého odběratele žalovaného; a
- c) nepřímý odběratel sám pořídil zboží nebo služby, jichž se týkalo porušení **právních předpisů o hospodářské soutěži**, nebo zboží či služby odvozené z takového zboží nebo služeb nebo zboží či služby obsahující takovéto zboží nebo služby.

Tento odstavec se **nepoužije, pokud žalovaný soudu prokáže**, že navýšení ceny nebylo na nepřímého odběratele přeneseno, nebo nebylo přeneseno zcela.

Článek 15

Žaloby o náhradu škody podané žalobci z jiných úrovní dodavatelského řetězce

1. ***Aby se zabránilo tomu, že žaloby o náhradu škody podané žalobci z různých úrovní dodavatelského řetězce povedou k vícenásobné odpovědnosti nebo neexistenci odpovědnosti porušitele***, členské státy zajistí, aby ■ při posuzování toho, zda jsou splněny povinnosti vyplývající z důkazního břemene podle ***článků 13 a 14***, vzaly vnitrostátní soudy, u nichž byla podána žaloba o náhradu škody, ***s využitím prostředků dostupných podle unijního nebo vnitrostátního práva*** náležitě v úvahu všechny tyto skutečnosti:
 - a) řízení o žalobě o náhradu škody, která se týkají téhož porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, avšak byla zahájena žalobci z jiných úrovní dodavatelského řetězce;
 - b) soudní rozhodnutí vydaná v řízeních o žalobě o náhradu škody uvedených v písm. a);
 - c) ***relevantní veřejně dostupné informace, jež vplynuly z případů veřejnoprávního prosazování právních předpisů o hospodářské soutěži.***
2. Tímto článkem nejsou dotčena práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle článku 30 nařízení (EU) č. 1215/2012.

Článek 16

Pokyny pro vnitrostátní soudy

Komise vydá pokyny k tomu, jak mají vnitrostátní soudy stanovit odhadem část navýšení ceny, která byla přenesena na nepřímého odběratele.

KAPITOLA V STANOVENÍ VÝŠE ŠKODY

Článek 17

Stanovení výše škody

1. Členské státy zajistí, aby ■ důkazní břemeno a *požadavky na* dokazování, ■ jež jsou nezbytné pro stanovení výše škody, prakticky neznemožňovaly či nepřiměřeně neztěžovaly uplatnění ■ práva na náhradu škody. Členské státy *zajistí, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc stanovit v souladu s vnitrostátními postupy výši škody odhadem, pokud bylo zjištěno, že žalobci byla způsobena škoda, avšak na základě dostupných důkazů je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit výši způsobené škody.*
2. *Vychází se z domněnky, že porušením právních předpisů formou kartelu ke škodě došlo. Porušitel má právo tuto domněnku vyvrátit.*
3. *Členské státy zajistí, aby v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody mohl být vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž, vnitrostátnímu soudu na jeho žádost nápomocen při určování výše škod, pokud takovou asistenci považuje za vhodnou .*

KAPITOLA VI
SMÍRNÉ ŘEŠENÍ SPORU

Článek 18

Odkladný účinek a další účinky smírného řešení sporů

1. Členské státy zajistí, aby byl běh promlčecí lhůty pro podání žaloby o náhradu škody pozastaven po dobu smírného řešení sporu. Pozastavení běhu promlčecí lhůty se použije pouze s ohledem na ty strany, které se podílejí nebo podílely na smírném řešení sporu ***nebo při něm byly zastoupeny***.
2. ***Aniž jsou dotčena ustanovení vnitrostátního práva ve věcech arbitráže***, členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy, u nichž byla podána žaloba o náhradu škody, mohly na dobu nepřesahující dva roky přerušit řízení v případě, že se strany řízení podílejí na smírném řešení sporu v souvislosti s nárokem, jehož se tato žaloba o náhradu škody týká.
3. ***Orgán pro hospodářskou soutěž může posoudit to, že bylo odškodnění vyplaceno v rámci smírného narovnání před tím, než vydal rozhodnutí o uložení pokuty, jako polehčující okolnost***.

Článek 19

Účinek smírného narovnání na následné žaloby o náhradu škody

1. Členské státy zajistí, aby po dosažení smírného narovnání byl nárok poškozené strany zúčastněné na narovnání snížen o podíl spoluporušitele zúčastněného na narovnání na škodě, která byla poškozené straně způsobena porušením právních předpisů o hospodářské soutěži.
2. **Zbývající část nároku poškozené strany zúčastněné na narovnání se uplatní pouze vůči spoluporušitelům nezúčastněným na narovnání.** Tito spoluporušitelé nezúčastnění na narovnání nemohou **za tímto účelem** získat příspěvek na vypořádání **od spoluporušitele zúčastněného na o narovnání.**
3. **Členské státy zajistí, aby odchylně od odstavce 2,** pokud spoluporušitelé nezúčastnění na narovnání, **nejsou schopni** uhradit náhradu škody odpovídající zbývající části nároku **poškozené strany zúčastněné na narovnání, mohla poškozená strana zúčastněná na narovnání požadovat zbývající část náhrady škody** na spoluporušiteli usilujícím o narovnání.

Výjimka uvedená v prvním pododstavci může být **výslovně vyloučena za podmínek stanovených ve smírném narovnání.**
4. Při určování **výše** příspěvku na vypořádání, **který může spoluporušitel získat od kteréhokoli jiného spoluporušitele podle jeho podílu na odpovědnosti za škodu způsobenou porušením právních předpisů o hospodářské soutěži,** vnitrostátní soudy náležitě zohlední veškeré **náhrady škody, které byly uhrazeny na základě** předchozího smírného narovnání, jehož se dotčený spoluporušitel účastnil.

KAPITOLA VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 20

Přezkum

1. Komise provede přezkum této směrnice a *podá* o něm zprávu Evropskému parlamentu a Radě do... *
2. *Ve zprávě uvedené v odstavci 1 se posoudí mimo jiné všechny tyto aspekty:*
 - a) *možný dopad, který mají finanční omezení vyplývající z plateb pokut uložených orgánem pro hospodářskou soutěž za porušení právních předpisů o hospodářské soutěži na možnost poškozených stran získat odškodnění v plné výši, pokud jde o škodu způsobenou tímto porušením právních předpisů o hospodářské soutěži;*
 - b) *do jaké míry nebyli žalobci uplatňující nárok na náhradu škody způsobenou porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, které bylo konstatováno v rozhodnutí o protiprávním jednání vydaném orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu, schopni prokázat před vnitrostátním soudem jiného členského státu, že k takovému porušení právních předpisů o hospodářské soutěži došlo;*
 - c) *do jaké míry náhrady skutečné škody převýšily škodu z navýšení cen způsobenou porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, nebo převýšily škodu z navýšení cen na kterékoli úrovni dodavatelského řetězce.*
3. *V případě potřeby se ke zprávě uvedené v odstavci 1 připojí příslušný legislativní návrh.*

* Pro Úř. věst.: prosím vložte datum odpovídající 20 dnům a 6 letům od vyhlášení směrnice v Úředním věstníku.

Článek 21

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do ...*. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

* Pro Úř. věst. prosím vložte datum odpovídající 20 dnům a 2 letům od vyhlášení směrnice v Úředním věstníku.

Článek 22
Časová působnost

1. **Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s hmotněprávními ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.**
2. **Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které nejsou uvedeny v odstavci 1, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem***

Článek 23
Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 24
Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V ... dne

Za Evropský parlament

Za Radu

předseda

předseda *nebo* předsedkyně

* Pro Úř. věst. prosím vložte datum odpovídající 20 dnům od vyhlášení směrnice v Úředním věstníku.